

Oprechte liefde delft onderspit in sprankelende komedie Coward

30 mei 1997

Private Lives van Noel Coward. Door: Stan. De Brakke Grond, Amsterdam, 28 mei.
Tournee volgend seizoen.

'Het is een en al soap', zei scenarioschrijver Ger Beukenkamp, te gast bij Hanneke Groenteman, over de toneelstukken en tv van tegenwoordig. Is er al sprake van maatschappelijke kwesties, dan worden die ondergeschikt gemaakt aan het lief en leed van de personages. De buitenwereld komt er bekaaid vanaf.

Als je het zo bekijkt, is Private Lives van Noel Coward een supersoap. De titel van deze komedie geeft het al aan: alles draait om de privé-levens van de vier personages. Wat daarbuiten bestaat, wordt afgedaan met één kort dialogetje tussen de voormalige echtgenoten Amanda en Elyot. In de vijf jaar dat zij elkaar niet hebben gezien, heeft Elyot naar eigen zeggen de wereld rondgereisd. 'Hoe was het?' vraagt Amanda. 'De wereld?', antwoordt Elyot, 'Hoogst amusant.' De rest van het toneelstuk gaat het alleen nog maar over hun liefdesleven.

Dat is een actueel onderwerp, want de ex-geliefden zijn opnieuw getrouwd terwijl ze eigenlijk nog van elkaar houden. Bij *The bold and the beautiful* wordt zo'n vergissingshuwelijk jarenlang uitgemolken. Zo niet Elyot en Amanda. Ze zijn allebei op huwelijksreis als ze elkaar tegenkomen, en laten hun kersverse echtgenoten ter plekke in de steek.

Als de arme achterblijvers het gevluchte paar om opheldering komen vragen, stellen de geliefden doodleuk dat er niks meer valt te zeggen. In 1930 was *Private Lives* net als *Cowards* andere comedies of bad manners een pleidooi voor de spontane levenslust en tegen de dodelijk beleefde (Britse) omgangsvormen. Ruim zestig jaar later neemt het toneelstuk stelling tegen een nieuwe gedragscode: het therapeutische geneuzel dat wij tegenwoordig aanzien voor intimiteit. Echte liefde betekent bij Coward elkaar lekker pesten, samen dronken worden en elkaar dan schreeuwend te lijf gaan.

In navolging van *Discordia* bewijst toneelgroep Stan dat je voor het spelen van zo'n ijzersterke komedie niet veel meer nodig hebt dan een gordijntje en wat stoelen. Jolente De Keersmaecker van toneelgroep Stan begint woest te grommen als haar Amanda het naar d'r zin heeft. Bij de afstandelijke, bijna cynische Elyot van Frank Vercruyssen, zit de levenslust voornamelijk in z'n duivelse blik.

Sara De Roo is als Elyots echtgenoot Sybil een cliché-matig tutje. Haar nepperige gepruil maakt Sybils verdriet erg oppervlakkig. De geestigste is Damiaan de Schrijver, Amanda's echtgenoot Victor. Hij is innemend oprecht in zijn liefde, woede en verbijstering. Dat hij het aan het eind van deze sprankelende voorstelling het slachtoffer wordt, is tragisch maar terecht: in het universum van Coward is oprechtheid saai, en dus een zonde.

Marijn van der Jagt

Copyright: de Volkskrant